

Suomen arkistojen, kirjastojen ja
museoiden aarteet samalla haulla

Jo yli 7 620 384 aineistotietoa!

Hae...

Koko tietokannasta

Tarkennettu haku

Hae...

Koko tietokannasta

Tarkennettu haku

Finna-asiakasliittymän käytettävyystestaus

Kansalliskirjasto | Anne Luotonen, Jukka Pennanen

Käytettävyystesti

Marjo Haahtela

20.3.2013

Tiivistelmä

Finna-asiakasliittymälle tehtiin käytettävyydestä maaliskuussa 2013.

Asiakkaat saivat palvelusta erittäin myönteisen ensivaikutelman. Palvelun sisältö oli osittain hienoinen pettymys, sillä konkreettista sisältöä kuvia lukuun ottamatta Finnasta löytyy vielä varsin vähän. Etusivun esittelytekstin luettuaan käyttäjät kuitenkin olettivat löytävänsä myös konkreettista sisältöä. Tähän kannattaakin jatkossa panostaa. Testin aikana Finnaa käytettyään monet käyttäjät kuitenkin arvelivat tutustuvansa siihen lisää heti kotiin päästyään.

Käytettävyyden kannalta ongelmallista on saada käyttäjä ymmärtämään, mikä on hakua ja mikä haun rajausta. Haun rajaaminen ja ennen kaikkea rajausten poistaminen oli monille hyvin hankalaa. Punainen pallo rajauksen edessä tulkittiin jonkinlaisena varoituksena eikä siitä helpostikaan yritetty poistaa rajausta.

Tietueiden sisältöön oltiin pääosin tyytyväisiä, mutta saatavuustietoja oli vaikea löytää. Osa tietuesivun linkeistä oli sellaisia, että käyttäjät eivät oikein ymmärtäneet, mihin niistä pääsee, mutta tämä saattoi olla kiinni myös käyttäjistä.

Sisältö

1. Johdanto
2. Havainnot
  - 2.1. Nykyisiä hyviä ratkaisuja
3. Etusivu
4. Tarkennettu haku
5. Hakutulokset
6. Tietue
7. Oma tili
8. Muut huomiot
  - 8.1. Navigaatorakenne
  - 8.2. Linkit
  - 8.3. Sivu
  - 8.4. Navigaatorakenne
  - 8.5. Rajoitettu materiaali
9. Käyttäjäkommentteja
  - 9.1. Hakuohje
  - 9.2. Käyttäjien kommentteja ja ehdotuksia
10. Yhteenveto
  - 10.1. Yhteystiedot

1. Johdanto

1/2

Finna käytettävyydestä suoritettiin Adagen tiloissa maaliskuussa 2013.

Testi tehtiin toimivalla sivustolla, jonka sisältö on vielä hieman keskeneräinen. *Selaa luetteloa* -kohta jätettiin testauksen ulkopuolelle. Yksi käyttäjä kokeili sitä, mutta ei ymmärtänyt, mistä on kyse.

- Testiin osallistui yhteensä 6 44–65-vuotiasta käyttäjää, joista 3 oli miehiä ja 3 naisia.
- Käyttäjät oli valittu testiin asiakkaan etukäteen lähettämien kriteerien mukaisesti.
- Käyttäjät eivät tunteneet Finnaa etukäteen, mutta innostuivat sen sisällöstä välittömästi etusivun nähtyään. Kaikilla käyttäjillä oli kiinnostusta kirjasto-, museo- tai arkistoaineistoja kohtaan.
- Osa käyttäjistä harrasti historiaa, osa oli kiinnostunut sukututkimuksesta ja osa

puolestaan käytti paljon kirjastoa tiedonhakuun.

- Tarkemmat kriteerit sekä käyttäjätaulukko ovat liitteenä raportin lopussa.

Testissä käyttäjiä pyydettiin tekemään muutamia testitehtäviä, joiden sisältö oli suunniteltu yhdessä asiakkaan kanssa. Käyttäjät muun muassa:

- Tekivät hakuja omien kiinnostuksen kohteidensa mukaisesti
- Rajasivat tekemäänsä hakuja
- Katselivat tietueessa esitettyjä tietoja
- Lisäsivät tietueita tai hakuja talteen tulevaa käyttöä varten.

Testien jälkeen tulokset koottiin yhteen, analysoitiin ja kirjattiin tähän raporttiin.

1. Johdanto

2/2

Tulosten esittäminen

Havaitut parannuskohteet, mielipiteet ja perustelut on esitetty kohtaan liittyvän kuvan vieressä.

 Havainnot on luokiteltu symbolien avulla. Mitä useampi jakoavain, sitä tärkeämpi havainto. Luokitus kuvataan tarkemmin liitteessä.

 Kuhunkin kohtaan on liitetty myös parannusehdotus.

Esitetyt parannusehdotukset eivät ole ainoita mahdollisia tapoja parantaa tuotteen käytettävyyttä.

2. Havainnot

2.1. Nykyisiä hyviä ratkaisuja

2.1. Nykyisiä hyviä ratkaisuja

Finna.fi:ssä on paljon hyviä ratkaisuja, mutta niitä ei tutkimuksessa erikseen kerätty. Haluamme kuitenkin mainita muutamia erityisen onnistuneita ratkaisuja, joiden säilyttämiseen on syytä pyrkiä.

- Käyttäjä kommentoi palvelua nähtyään etusivun ja *Tietoa Finnasta*: ”Tämähän on fantastista! Täällähän on kaikki, mitä ihminen tarvii!”
- Tietuesivun oikean laidan *Samankaltaisia teoksia* ja *Muut painokset* ovat tarpeelliset ja kiinnostavat.
- Etusivun *Hauulla löydät...* -kohdasta pidettiin. Se tarjosi tietoa palvelun sisällöstä ja myös mahdollisuuden päästä aineistoon. Toisaalta se on myös harhaanjohtava: esimerkiksi *Hauulla löydät... Karttoja* antaa ymmärtää, että palvelusta löytyy karttoja, joita ei oikeasti löydykään.
- Monet pitivät etusivun *Kokoelmien helmiä* -kohdasta.
- Palvelu oli niin nopea, että joku käyttäjä oletti kyseessä olevan prototyyppi.

3. Etusivu

3. Etusivu

1/4

Haku ja rajaus

Uusille käyttäjille on epäselvää, että Finnassa voidaan tehdä ensin haku ja sitten rajaus. Monet kirjoittivat hakukenttään esimerkiksi *Helsinki kuva* tai *Helsingin kuvia* sen sijaan, että olisivat kirjoittaneet *Helsinki* ja valinneet pudotuslistasta *Kuva-*kohdan tai rajanneet tuloksia tulossivulla.

Eräs käyttäjä sai tehtäväkseen etsiä 40-50-luvun Helsinki-aiheisia kuvia, jotka sijaitsevat Lustossa. Käyttäjä kirjoitti monet termit suoraan etusivun hakukenttään.

★ **Harkitaan etusivun johdantotekstin yhteyteen linkkiä, josta pääsee yksinkertaiseen hakuohjeeseen.**

Monilla käyttäjillä oli hankaluuksia jo perushaun kanssa, joten yksinkertainen ohje voisi olla aiheellinen. Siinä esiteltäisiin yksinkertainen perushaku ja haun rajaus. Lisäksi kerrottaisiin, mitä Finnasta voi löytää.

3. Etusivu

2/4

Tietoa tarvitseville ja elämyksiä etsiville

Finna on uudenlainen tiedonhakupalvelu kaikille arkistojen, kirjastojen ja museoiden palveluiden käyttäjille.

Finna on nyt testikäytössä. Kokeile hakua, [anna palautetta](#) tai [lue lisää](#) palvelusta!

Sisältö

Käyttäjät saivat etusivun esittelystä väärän kuvan palvelusta. He olettivat, että palvelusta löytyy konkreettista sisältöä. Eräs käyttäjä esimerkiksi vaihtoi ruotsinkieliseen versioon, jotta hänen löytämänsä sisältö olisi ruotsinkielellä.

Etusivun esittelyssä on mainittu arkistot ja museot ja isona taustakuvana käytetty kuva on vanha kartta tai valokuva. Tämä sai käyttäjät olettamaan, että Finnasta löytyy vain vanhaa materiaalia. Osalle oli yllätys, että palvelusta löytyy myös uutta aineistoa.

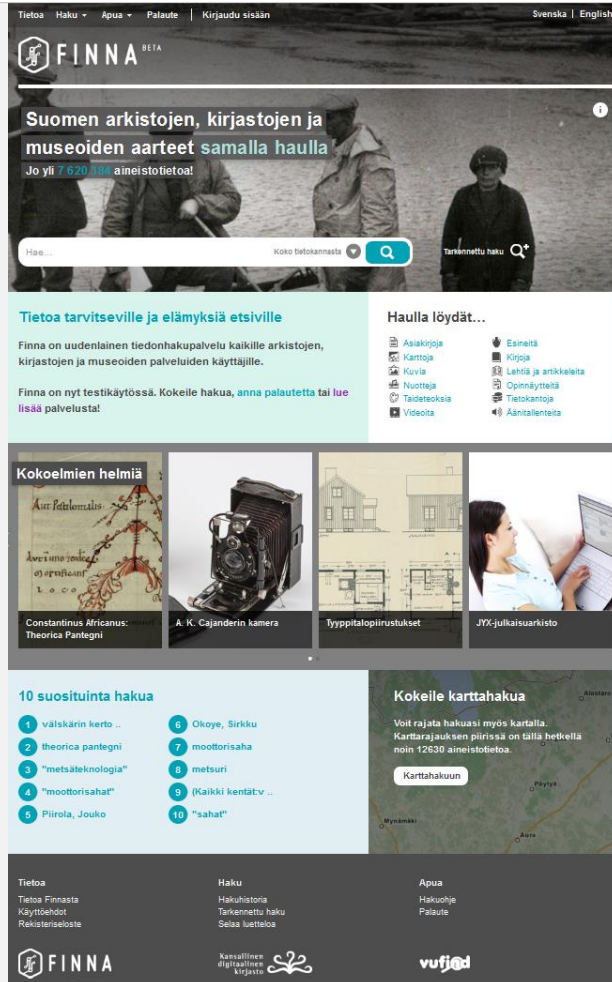
Etusivulla on mainittu, että Finna on uudenlainen palvelu, mutta ei kerrottu, millä tavalla se on uudenlainen.

★ Tarkennetaan etusivun kuvausta.

Kerrotaan, että Finnan avulla on mahdollista selvittää, mitä tietoa on tarjolla ja mistä sen löytää.

3. Etusivu

3/4

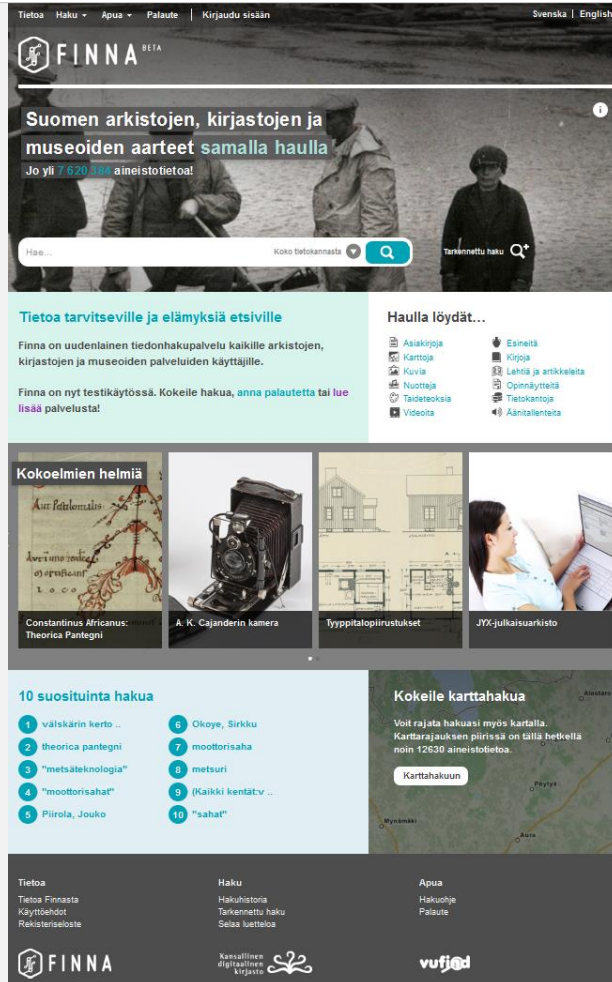
Hyvät puolet

Käyttäjät pitivät seuraavista asioista:

- Esittelytekstit vaikuttivat selkeältä ja kuvaavilta, joskin käyttäjät erehtyivät kuvittelemaan, että he löytävät konkreettista sisältöä.
- *Hauilla löydät* -kohta kiinnosti monia. Se toimi paitsi oikopolkuna sisältöön myös kertomaan millaista sisältöä löytyy.
- *Kokoelmien helmiä* -kohta ihastutti ja pari käyttäjää kävikin katsomassa niiden sisältöä.

3. Etusivu

4/4

Hankaluudet

Käyttäjät suhtautuivat epäilevästi seuraaviin asioihin:

- *10 suosituinta haku* tulee sisältämään tietyt haut. Se ei tarjonne käyttäjälle mitään uutta.
- Niin kauan kuin *Karttahaiku* ei tuota sellaista sisältöä mitä pitäisi, sen tarpeellisuus on kyseenalainen. Käyttäjä pääsee samaan paikkaan *Tarkennetusta hausta*. Lisäksi käyttäjät ymmärsivät karttahaun väärin (karttahausta löytyy vain karttoja), mikä lähinnä hämmensi.
- Koska etusivulla on paljon laatikoita, yksi käyttäjä ei ymmärtänyt, että alatunniste ei ole sisältölaatikko samalla tavalla kuin sen yläpuolella olevat asiat.

4. Tarkennettu haku

4. Tarkennettu haku

1/4

Tarkennettu haku

Hakuohje

Hakuehdot: kentästä Kaikki kentät
Hakuehdot: kentästä Kaikki kentät
Hakuehdot: kentästä Kaikki kentät

Hae: Kaikilla termeillä (AND)

[+ Lisää hakukenttä](#)

[+ Lisää hakuryhmä](#)

Vuosi: -
0 900 1800 1910 2020

Kieli: Aineistotyyppi:
Mikä tahansa Mikä tahansa

Koordinaatit:

Siirrä karttaa Valitse monikulmio Valitse suorakulmio

Siirrä karttaa vetämällä. Pidä vaihtonäppäin pohjassa valitaksesi alueen hiirellä.

[Hae](#)

Sivun rakenne

Osalla käyttäjistä oli vaikeuksia hahmottaa *Tarkennettu haku* -sivun rakennetta. Yksi käyttäjä kommentoi, että sivusta ei oikein näe, mitkä kentät vai kaikki on pakko täyttää.

Hakuohje avautuu samalle sivulle, joten sitä ei pysty hyödyntämään tarkennetun haun käytössä.

- ★ Harkitaan karttahaun piilottamista laajentuvaan elementtiin, jolloin se ei olisi heti näkyvässä.
- ★ Tarjotaan ohje omassa pienessä ikkunassaan, jolloin sitä voi käyttää täytettäessä hakukenttiä.

4. Tarkennettu haku

2/4

Tarkennettu haku Hakuohje

Hakuehdot: kentästä Kaikki kentät
Hakuehdot: kentästä Kaikki kentät
Hakuehdot: kentästä Kaikki kentät

Hae: Kaikilla termeillä (AND)

[+ Lisää hakukenttä](#)

[+ Lisää hakuryhmä](#)

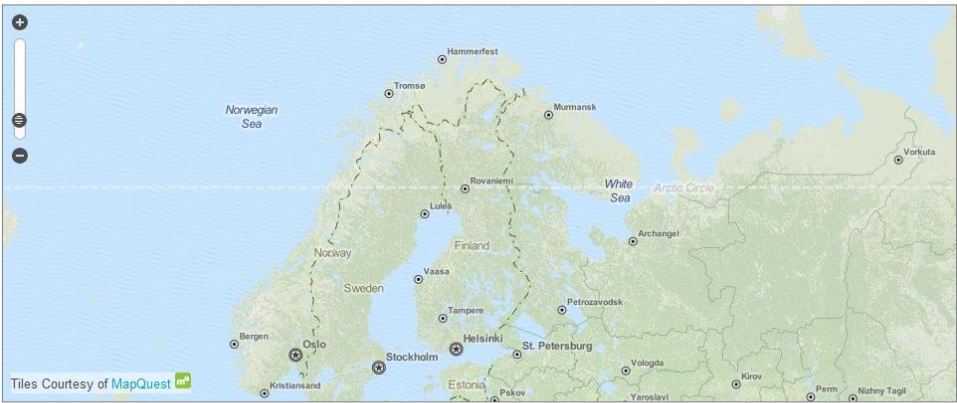
Vuosi: -
0 900 1800 1910 2020

Kieli: Aineistotyyppi:
Mikä tahansa Mikä tahansa

Koordinaatit:

Siirrä karttaa Valitse monikulmio Valitse suorakulmio

[+ Siirrä karttaa vetämällä. Pidä vaihtonäppäin pohjassa valitaksesi alueen hiirellä.](#)

Tiles Courtesy of MapQuest

[Hae](#)

Hae-painike

Ainakaan kaksi käyttäjää ei löytänyt *Hae*-painiketta. Se jää selaimen alareunan alle piiloon. Lisäksi monikaan ei vierittänyt sivua kartan ohi, jolloin he eivät huomanneet *Hae*-painiketta.

★ Harkitaan kartan "piilottamista".

Koska karttahaiku ei toimi vielä suunnitellusti, voisi harkita, että kartta olisi laajennettavassa elementissä. Tällöin *Hae* nousisi paremmin näkyviin.

4. Tarkennettu haku

3/4

Tarkennettu haku Hakuohje

Hakuehdot: kenttästä Kaikki kentät
Hakuehdot: kenttästä Kaikki kentät
Hakuehdot: kenttästä Nimeke
Tekijä
Aihe
Hyllypaikka
Luokitus
ISBN/ISSN
Julkaisija
Sarja
Julkaisuvuosi
Sisällysluettelo

+ Lisää hakukenttä

+ Lisää hakuryhmä

Hae: Kaikilla termeillä (AND)

Vuosi -
0 900 1800 1910 2020

Kieli: Mikä tahansa

Aineistotyyppi: Mikä tahansa

Asiasana ja kielivalinta

Syötettyään hakusanan, useampikin käyttäjä kuvitteli, että heidän pitää sen lisäksi valita jokin kohta pudotuslistasta. He kaipasivat pudotuslistaan *asiasana*-termiä. Vaikka *Aihe* vastannee samaa asiaa, sitä ei aina ymmärretty.

Kieli-pudotuslistassa *suomi* ja *ruotsi* ovat listassa varsin myöhään. Jos mahdollista, listan alkuun voisi siirtää todennäköisimmät valinnat.

★ Muutetaan *Aihe* muotoon *Aihe tai asiasana*.

4. Tarkennettu haku

4/4

Jokerimerkit

? korvaa yhden merkin hakutermistä.

Esimerkki: termejä "text" ja "test" voidaan hakea samalla kyselyllä:

te?t

* korvaa 0, 1 tai useampia merkkejä hakutermistä.

Esimerkki: termejä "test", "tests" ja "tester" voidaan hakea kyselyllä:

test*

Jokerimerkkejä voi käyttää myös hakutermin keskellä:

te*t

Huomio! Jokerimerkkejä ? ja * ei voi käyttää hakutermin ensimmäisenä merkinä.

Hakuohje

Hakuohje avautuu samaan ikkunaan tai välilehteen, missä käyttäjä on sen avannut. Tämä aiheuttaa sen ongelman, että ohjeesta takaisin palattaessa kaikki täytetyt kentät tarkennetussa haussa ovat tyhjentyneet.

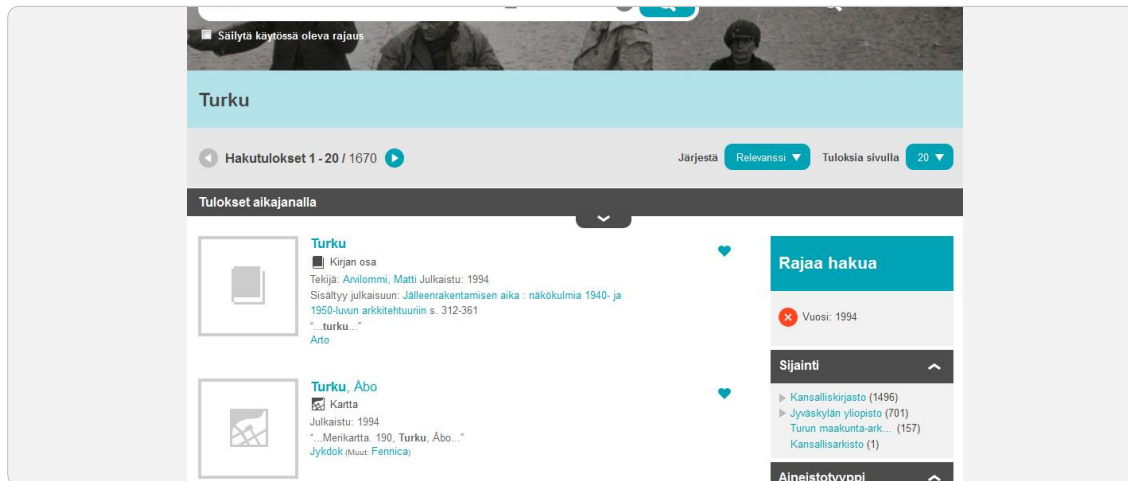
★ **Harkitaan Hakuohjeen avaamista omaan pieneen ikkunaansa.**

Ohjeessa on paljon yksityiskohtaista tietoa, jota käyttäjä ei voi muistaa. Omassa ikkunassaan olevasta ohjeesta käyttäjä pystyisi katsomaan ohjeita kentiä täyttäessään.

5. Hakutulokset

5. Hakutulokset

1/10

Sivun hajanaisuus

Hakukenttä on vain kuvan päällä, mikä aiheuttaa sen, että se jää helposti huomaamatta, mikäli käyttäjä vierittää sivua.

Eräs käyttäjä vieritti sivua alaspäin selataksaan tuloksia ja katsoakseen rajauksia. Hakukenttä katosi näkyvistä ja käyttäjä ehti olettaa sen kadonneen kokonaan.

★ **Hakutulosten yläpuolella olevia värillisiä palkkeja on syytä vähentää tai madaltaa.**

Kuvan alapuolella on turkoosi, vaaleaharmaa ja tummanharmaa palkki. Yhteenkuuluva sisältö jaetaan tarpeettomasti useampaan osaan.

Poistetaan ainakin yksi väri. Jos mahdollista, yhdistetään hakukenttä ja hakukriteerit samaan kenttään tai allekkain.

5. Hakutulokset

2/10

Tietoa tarvitseville ja elämyksiä etsiville

Finna on uudenlainen tiedonhakupalvelu kaikille arkistojen, kirjastojen ja museoiden palveluiden käyttäjille.

Finna on nyt testikäytössä. Kokeile hakua, [anna palautetta](#) tai [lue lisää](#) palvelusta!

Haualla löydät...

- Asiakirjoja
- Karttoja
- Kuvia
- Nuotteja
- Taideoksia
- Videoita
- Esineitä
- Kirjoja
- Lehtiä ja artikkeleita
- Opinnäytteitä
- Tietokantoja
- Äänitallenteita

Rajauksen säilyttäminen

Etusivulla on *Haualla löydät...* -kehys, joka tarjoaa selkeän tavan edetä. Avautuvalla sivulla on luonnollisesti valtava määrä hakutuloksia. Käyttäjä olettaa, että hän voi hakukenttään kirjoittamalla rajata tuloksia niin, että hän näkee esimerkiksi itseään kiinnostavat kartat.

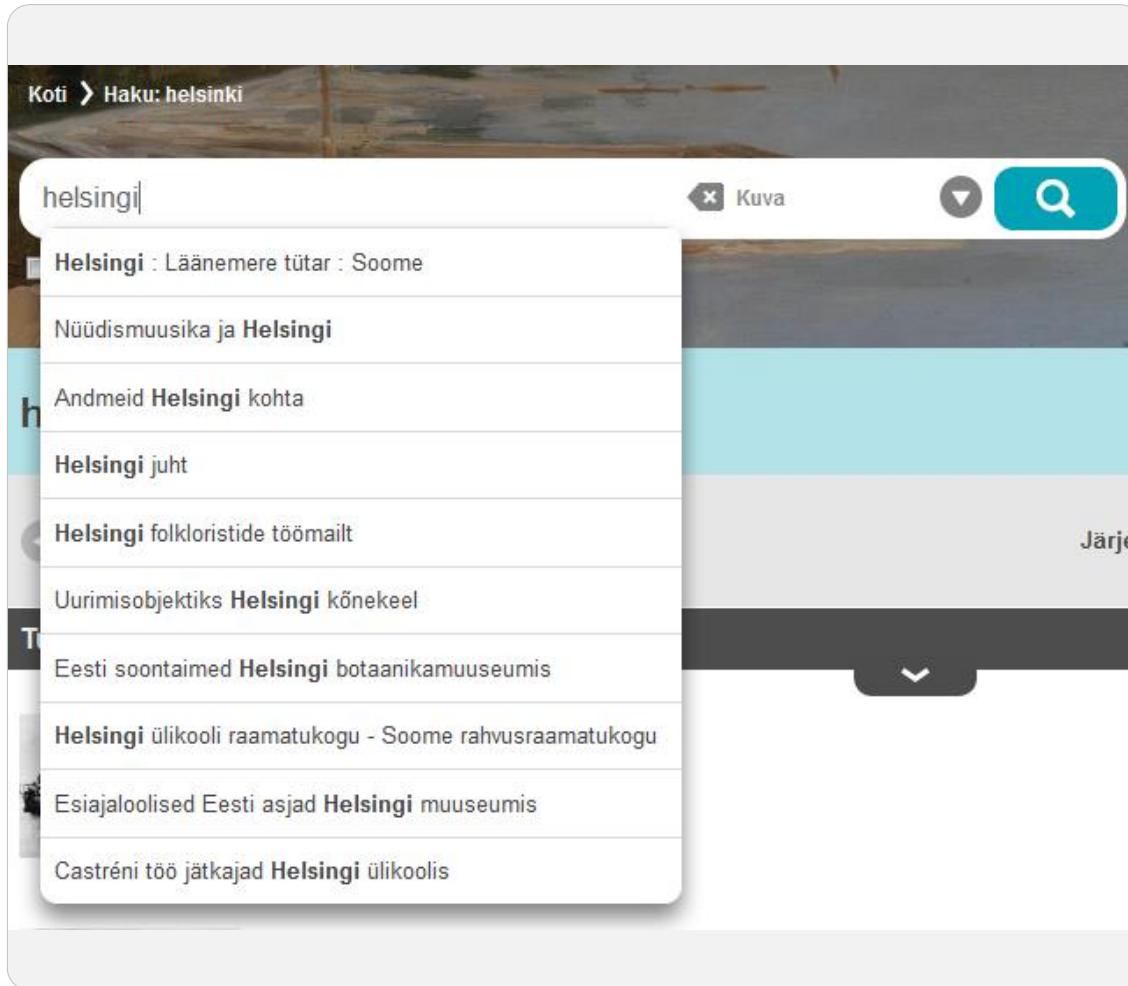
Tämä kuitenkin tuottaa uuden haun, jossa on karttojen lisäksi muitakin aineistotyyppjeä.

Toinen tilanne, jossa haluttu rajausta katosi, oli kun käyttäjä oli tehnyt haun rajauksineen mutta halusi hieman muuttaa hakusanaa. Tällöin palvelun tarjoama hakusanalista piilotti valinnan eikä sitä välttämättä edes huomaa ennen *Hae*-painikkeen painamista.

→ Jatkoa seuraavalla sivulla...

5. Hakutulokset

3/10

Rajauksen säilyttäminen

→ ...Jatkoa edelliseltä sivulta

★ **Harkitaan Säilytä käytössä oleva rajausvalinnan muuttamista oletusarvoksi.**

Tällöin käyttäjä saa edelleen näkyviin vain karttoja, mutta tietyltä aihealueelta.

Ratkaisu toiminee muutenkin hauissa. Käyttäjä saattaa haluta tarkentaa hakuaan lisäämällä hakusanoja, jolloin olisi luonnollista, että myös rajaukset säilyvät.

5. Hakutulokset

4/10

Muokkaa tarkennettua hakuja | Aloita uusi tarkennettu haku | Aloita uusi perushaku

Hakuehdot : "(Kaikki kentät:risto AND Kaikki kentät:suomi) "

Hakutulokset 1 - 4 / 4

Järjestä Relevanssi Tuloksia sivulla 20

Tulokset aikajanalla

Rukous
Maalaus
Tekijä: Suomi, Risto
Vuosi: 1990

Kuun valossa
Maalaus
Tekijä: Suomi, Risto
Vuosi: 1992

Yömatka
Maalaus
Tekijä: Suomi, Risto
Vuosi: 1991

Rajaa haku

✖ Sijainti: Tuusulan taidemuseo

Sijainti ^
Tuusulan taidemuseo (4)

Aineistotyyppi ^
Taideteos (4)

Tekijä v

Vuosi v

Aikakausi v

Paluu tarkennettuun hakuun

Käyttäjällä ei ole mitään selkeää tapaa päästä tarkennettuun hakuun korjaamaan hakukriteereitään.

Selaimen Takaisin-painiketta painamalla syötetyt kriteerit katoavat.

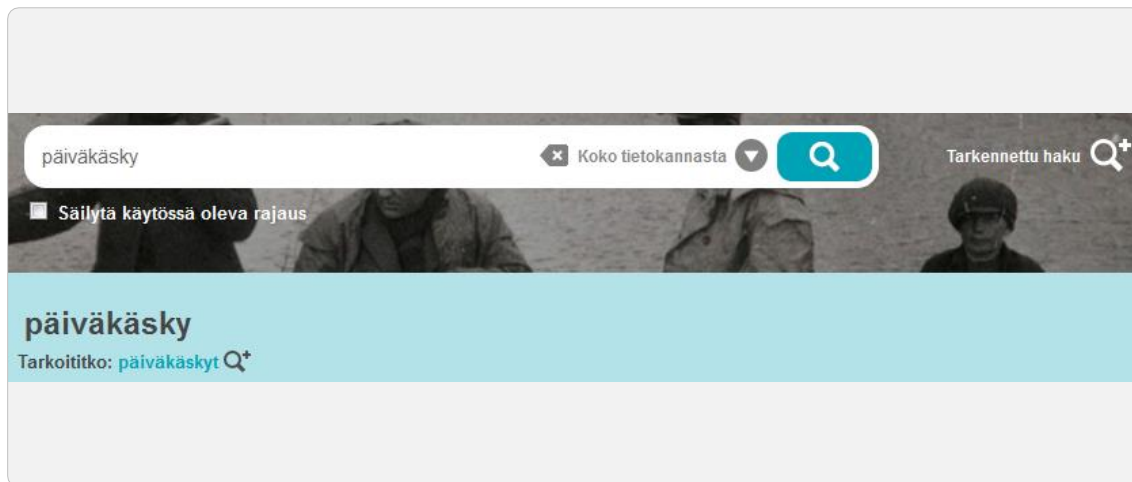
Muokkaa tarkennettua hakuja säilyttää jo syötetyt hakuehdot, mutta turkoosi teksti turkoosilla taustalla on vaikea huomata ja lukea.

★ Jos käyttäjälle ei haluta tarjota kenttää, jossa syötetyt hakuehdot ovat, tarkennetun haun muokkaukseen vievän linkin pitäisi olla paremmin erottuva.

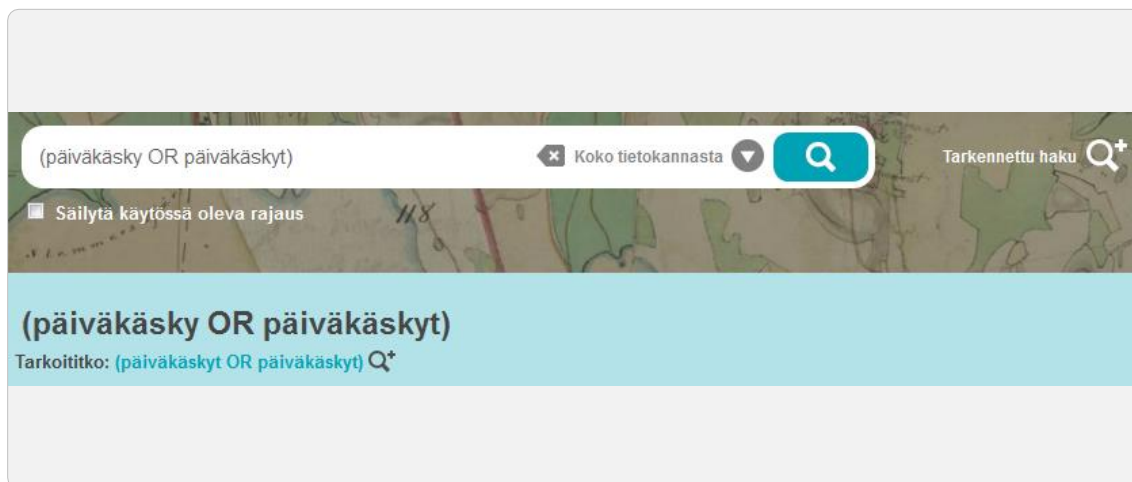
Täytetyn hakukentän tarjoaminen mahdollistaisi kuitenkin pienten korjausten tekemisen helposti.

5. Hakutulokset

5/10

Search interface showing the search term "päiväkäskey" and a refined search button. The search bar includes a dropdown menu for "Koko tietokannasta" and a search icon. Below the search bar, there is a checkbox for "Säilytä käytössä oleva rajaus". The search results section displays the term "päiväkäskey" and a refined search button "Tarkoititko: päiväkäskeyt Q+".

Search interface showing the search term "(päiväkäskey OR päiväkäskeyt)" and a refined search button. The search bar includes a dropdown menu for "Koko tietokannasta" and a search icon. Below the search bar, there is a checkbox for "Säilytä käytössä oleva rajaus". The search results section displays the term "(päiväkäskey OR päiväkäskeyt)" and a refined search button "Tarkoititko: (päiväkäskeyt OR päiväkäskeyt) Q+".

Haun laajentaminen

Samaa kuvaketta on käytetty sekä *Tarkennetussa haussa* että *Laajenna hakua* -toiminnossa.

Laajenna hakua -toiminnossa on myös se ongelma, että se yhdistyy edessään olevaan termiin, eikä käyttäjä voi arvata kuvakkeen tekevän jotain muuta.

★ **Ymmärrettävin vaihtoehto on kirjoittaa Tarkoititko-tekstin perään toinen vaihtoehto eli se, jonka laajentaminen tuottaa.**

Mikäli *Laajenna hakua* -painikkeen toimintoa ei voi kirjoittaa näkyviin, sille olisi hyvä olla erinäköinen kuvake kuin tarkennettuun hakuun liittyvä kuvake.

5. Hakutulokset

6/10

Hakutulokset 1 - 20 / 192254

Järjestä Relevanssi Tuloksia sivulla 20

Tulokset aikajanalla

 Turku
Arkistosarja
Turun maakunta-arkisto

 Rajaa haku

 näkökulmia 1940- ja 1950-luvun arkkitehtuuriin s.
312-361
"...turku..."
Arto

 Turku
Kartta
Julkaistu: 1986
"...turku..."
Fennica
● Ei saatavissa
✗ KANSALLISKOKOELMA (käyttö vain lukusalissa)

Vuosi ▼
Genre ▼
Aikakausi ▼
Alue ▼

Tulokset aikajanalla

Tulokset aikajanalla -otsikko ei viittaa siihen, että sitä klikkaamalla avautuisi jokin toiminto. Se on lähinnä otsikkomainen teksti eikä toimimaan kannustava teksti.

Toimintoa ei välttämättä osata edes etsiä, sillä oikeassa laidassa ovat usein *Vuosi*- ja *Aikakausi*-valinnat.

★ **Muutetaan otsikko muotoon Rajaa tuloksia aikajanalla.**

Tai käytetään jotain muuta otsikkoa, joka kertoo, että käyttäjä voi tehdä siitä jotain.

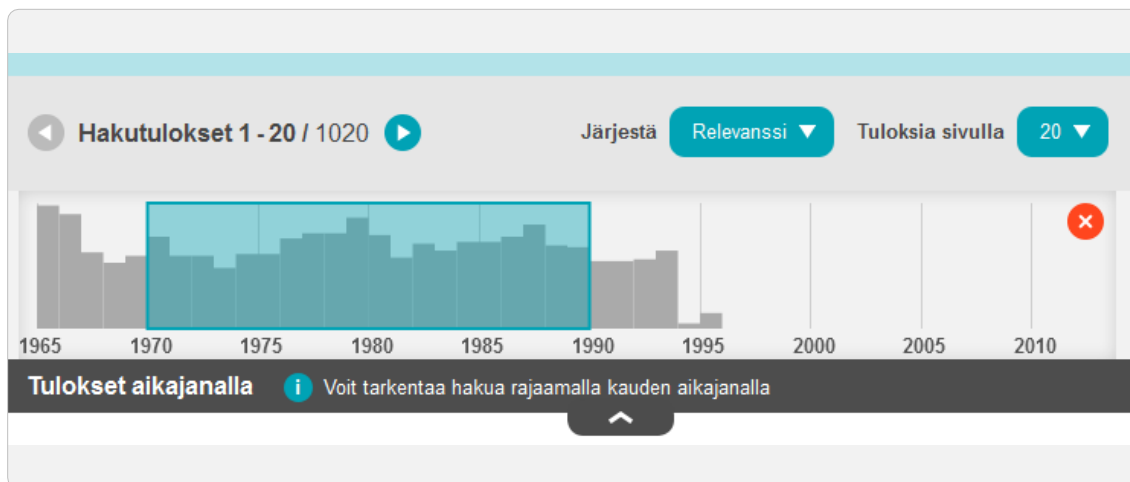
★ **Tarkennetaan Vuosi ja Aikakausi-valintoja.**

Kolmen samalta kuulostavan termin käyttäminen ilman, että niiden merkitys on yksikäsitteinen, on hankalaa. Jos *Vuosi* tarkoittaa julkaisuvuotta, niin käytetään sitä.

5. Hakutulokset

7/10

Aikajana-avalinnan muuttaminen

Osa käyttäjistä kaipasi mahdollisuutta laajentaa aikajanaa ja valita siitä jonkin toisen kohdan. Aikajanalla ei kuitenkaan ole mitään kohtaa, mistä pääsisi jälleen laajempaan aikajanäkymään.

- ★ Jos on teknisesti mahdollista tarjota linkki aiempaan näkymään, jossa aikajana näkyy pidemmältä aikaväliltä, lisätään tällainen linkki.

5. Hakutulokset

8/10

Rajaa hakua

- ✗ Aihe-ehdotuksia: naiset
- ✗ Aikakausi: 1930-luku
- ✗ Aikakausi: 1900-luku
- ✗ Aineistotyyppi: Kirja

Sijainti

- Jyväskylän yliopisto (1)
- Kansalliskirjasto (1)

Aineistotyyppi

- Kirja (1)

Kieli

▼

Vuosi

▼

Aikakausi

- 1800-luku (1)
- 1900-luku
- 1918 (1)
- 1920-luku (1)
- 1930-luku

Alue

▼

Rajaus toiminto

Rajaukset eivät toimi joka paikassa samalla tavalla. Joissain rajausvaihtoehdoissa (esim. *Aineistotyyppi*) on mahdollista valita vain yksi vaihtoehto kun taas joissain (esim. *Aikakausi*) on mahdollista valita useampi.

★ Mahdollistetaan useamman vaihtoehdon valinta rajauksissa.

5. Hakutulokset

9/10

Rajaa hakua

- ✘ Aihe-ehdotuksia: naiset
- ✘ Aikakausi: 1930-luku
- ✘ Aikakausi: 1900-luku
- ✘ Aineistotyyppi: Kirja

Sijainti

- ▶ Jyväskylän yliopisto (1)
- ▶ Kansalliskirjasto (1)

Aineistotyyppi

- ▶ Kirja (1)

Kieli

▼

Vuosi

▼

Aikakausi

- 1800-luku (1)
- 1900-luku
- 1918 (1)
- 1920-luku (1)
- 1930-luku

Alue

▼

Rajauksien poistaminen

Käyttäjillä oli vaikeuksia ymmärtää rajauksen toimintaa. He eivät osanneet poistaa rajausta, sillä rajauksen poistoon käytettävä painike näyttää varoitukselta ja on kaukana kohdasta, jossa kyseinen valinta on tehty. Jos käyttäjä halusi poistaa esimerkiksi sijainnin, hän etsi sitä Sijainti-kohdasta pikemminkin kuin *Rajaa hakua*-otsikon alapuolelta.

- ★ Jos mahdollista, siirretään rajauksen poistaminen saman otsikon alle, jossa rajaus on tehty.
- ★ Käytetään poistamiseen tarkoitettuna painikkeena vähemmän ”pelottavan” näköistä painiketta.

5. Hakutulokset

10/10

Taulu; Karikatyyri
Muu esine
Tekijä: [Aarno Liuksiala](#)
Vuosi: 1961

Taulu; Karikatyyri
Muu esine

Rajaa hakua

- Sijainti: Lusto - Suomen Metsämuseo
- Alue: Metsäpalkkalautakunnan tilat?

Rajaukset ja tietueet

Joissain tapauksissa rajauksen vaikutus saatuihin tuloksiin ja tietueisiin on epäselvä. Esimerkiksi yläkuvassa on haun tuloksiin tehty rajaus, jossa *Aihe*-kohdasta on valittu *Metsäpalkkalautakunnan tilat*. Tietueessa se löytyy kohdasta *Käyttö* eikä *Aihe*.

★ **Käytetään samoja termejä sekä hakutuloksissa että tietuesivulla.**

Taulu; Karikatyyri

Tekijät:	Aarno Liuksiala
Sijainti:	Lusto - Suomen Metsämuseo
Inventaarionro:	E04001:1
Mitat:	pituus 23 cm, leveys 18 cm
Aineistotyyppi:	Muu esine
Valmistus:	1961 – Piirretty mustalla tussilla lyijykynäluonnoksen päälle. Väritetty vesiväreillä. Kehystetty. – paperi, puu, lasi, metalli, pahvi – Helsinki? Aarno Liuksiala (valmistaja)
Käyttö:	– Metsäpalkkalautakunnan tilat?
Aiheet:	taide piirustustaide

[Lisää suosikkeihin](#)
[Lähetä palautetta tietueesta](#)
[f](#) [t](#) [g+](#)

6. Tietue

6. Tietue

1/7

The screenshot shows the Finna search interface. At the top, there are navigation links for 'Tietoa', 'Haku', 'Apua', 'Palaute', and 'Kirjautu sisään'. The search bar contains the text 'Maa- ja metsätalousministeriö'. Below the search bar, the results are displayed under the heading 'Maa- ja metsätalousministeriö'. The first result is a text snippet starting with 'Maa- ja metsätalousministeriö on yksi Suomen valtioneuvoston alaisuudessa toimivista ministeriöistä.' The snippet continues with information about the ministry's role in managing natural resources and its connection to the European Union. There are also links to related topics like 'maaseudun kehittäminen' and 'maalouden kehittäminen'. At the bottom of the snippet, there is a link to the Wikipedia page for the ministry.

Organisaatioiden esittelyt

Joistain tietueissa olevista linkeistä pääsee arkistonmuodostajan esittelyyn. Esittelyt ovat kuitenkin hyvin pitkiä ja yhdistettynä korkeaan yläkuvaan, ne estivät käyttäjää näkemästä hakutuloksia.

Viereisessä kuvassa selain on suurennettu näytön kokoiseksi. Hakutulokset jäivät näkymättömiin.

Käyttäjä ei myöskään pääse edelliselle sivulle eli tietueeseen muuten kuin selaimen Takaisin-painikkeella. Hakukentän tekstikin on muutettu muotoon *Maa- ja metsätalousministeriö*.

★ Tiivistetään esittelyä huomattavasti.

Wikipediasta otetut tiedot ovat usein varsin pitkiä. Teksti ei saisi olla niin pitkä, että esittelyn jälkeen olevia hakutuloksia ei näy.

6. Tietue

2/7

♥ Lisää suosikkeihin
✉ Läheta palautetta tietueesta
✉ f t g+
📄 Vie tietue

Ksylitolitoli, karies ja Euroopan Unioni

Sisältyy julkaisuun: Suomen hammaslääkärilehti N.S. 4 (1997) : 21, s. 2049
Tekijät: **Huttunen, Jussi K.**
Aineistotyyppi: 📖 Artikkelit
Kieli: suomi
Julkaistu: 1997
Aiheet: European economic community karies > ennaltaehkäisy ksylitolitoli > terveysvaikutukset lisää ▼
ISSN: 0355-4090
Tagit: Ei tageja [+ Lisää tagi](#)

Samankaltaisia teoksia

Aiheetonta kritiikkiä ksylitolitutkimuksista Isokangas, Pauli 1997
Isokangas ei tunne omaa tutkimustaan Ainola, Olli 1997
Täysksylitolipurukumi parasta hampaille 1997
Täysksylitolipurukumi parasta hampaille 1997
Ksylitolia käyttävän äidin lapsilla on terveemmät hampaat 1996

Muut painokset

Sairausvakuutuslaki läpi eduskunnassa : pääkirjoitus 1992
Laatu suun terveydenhuollossa 1992
Pakolaiset Suomessa 1992
Turvapaikanhakijoiden akuutti hammashuolto 1992
Pakolaisten hammashuolto Vantaalla 1992

🔍 Saatavuustiedot   💬 Kommentit   ⚙️ Henkilökuntanäyttö

Saatavuustiedot

Joillain sivuilla saatavuustiedot ovat niin alhaalla, että käyttäjät eivät niitä huomanneet. Ylipäätään käyttäjät etsivät saatavuustietoja julkaisuun liittyvien tietojen joukosta.

Kannattaa myös muistaa, että jos käyttäjä näkee jonkin tietueen kohdalla, että *Saatavuustiedot*-kohtaa ei ole, hän ei ehkä etsi sitä enää sellaisestakaan tietueesta, jossa se on.

★ **Mikäli mahdollista, näytetään joka tietueessa Saatavuustiedot-kohta.**

Jos saatavuustietoja ei ole, niin tämä on syytä mainita. Tällöin käyttäjä näkee, että tietoa ei ole eikä etsi sitä turhaan.

Mahdollisuuksien mukaan välilehdet olisi hyvä siirtää ylemmäs.

6. Tietue

3/7

Jykdok	
Lisää tilillesi kirjastokortti, jotta voit tehdä varauksia	
Pääkirjasto. Vapaakappaleet. Varasto. Ei kotilainaan	
Sijainti:	P 9812295
Nide 1	● Saatavissa
*Pääkirjasto. Kurssikirjat. 1.krs. Laina-aika 14 vrk.	
Sijainti:	P Kurssik Sairauksien ehkäisy
Nide 8	● Uusittu Eräpäivä: 25.03.2013

**A:0386 KUSTANMIEKKA VESISÄILIÖ 9
PÄREKATTO YM (1870-1870)**

Kansallisarkisto

Aineistotyyppi: Digitoitu arkistoyksikkö

Arkistonmuodostaja: VeSA linnoitus- ja rakennuspiirustukset

Kuuluu arkistoon: [VeSA Suomenlinnan linnoitus- ja rakennuspiirustusten arkisto](#)

Kuuluu sarjaan: [A Kustaanmiekka](#)

Alue: [Suomenlinna](#)

Sijainti: [KA](#)

Linkit: [Arkistonmuodostaja Vakka-tietokannassa](#)
[Jakso 2837632](#)

Tagit: Ei tageja, Lisää ensimmäinen tagi!

Sijaintitiedot

Sijaintitiedoissa käytetään lyhenteitä, jotka käyttäjälle saattavat olla vieraita. Mistä esimerkiksi löytyy *Kansalliskokoelman lukusali* tai yläkuvan *Jykdok*?

Joissain tapauksissa sijainti on myös väärässä paikassa. Alakuvassa *Kansallisarkisto* on kenttien otsikoiden kanssa samassa sarakkeessa. *Sijainti*-rivillä on mainittu *KA*, joka on myös epäselvä.

★ **Huolehditään siitä, että organisaatioiden nimet kirjoitetaan auki ja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan myös osoitetiedot.**

6. Tietue

4/7

Joulu Seminaarinmäellä : Christmas on Seminary Hill ; Suomalaisen konservatorion kuorot ja orkesterit ; johtajat: Ülle Kenner, Kait Kenner

Esittäjät: Kenner, Ülle, joht. ; Kenner, Kait, joht. ; Seminaarinmäen Laululintuset, esitt. ; Piccolopoijat, esitt. ; Junioripojat, esitt. ; Opiston Pojat, esitt. ; Seminaarinmäen lapsikuoro, esitt. ; lisää ▼

Aineistotyyppi: Äänilevy
1 CD-äänilevy (54'40) + tekstiliite (15 s. : kuv.)

Kieli: useita kieliä

[Topografinen kartta 1:50000] : II:V, Mesterjärvi

Tekijät: Maanmittaushallitus. Topografinen osasto

Muut nimekkeet: Mesterjärvi

Aineistotyyppi: Kartta
1 kartta : vär. ; 74 x 64 cm

Kieli: suomi

Julkaistu: [Helsinki] : Maanmittaushallituksen topografinen osasto, 1922

Aineistotyyppien kuvakkeet

Monet käyttäjät tulkitsivat aineistotyyppien kuvakkeet väärin. Esimerkiksi äänilevyn kohdalla monet kuvittelivat, että kuvakkeesta voi kuunnella jotain.

Vastaavasti monet klikkailivat karttojen kuvaketta luullen sen avaavan kartan.

★ Harkitaan kuvakkeen poistamista tietuenäytöllä.

Jos kuvaketta ei voi poistaa ainoastaan tietuenäytöltä, annetaan sen olla nykyisellään. Hakutuloksissa kuvakkeesta oli apua vaihtoehtojen läpikäynnissä.

6. Tietue

6/7

Iaa. A: 1-4, 35 Asuinrakennus: asevelitalo [runkotyön selitys, kattotuolit, palkkipiirustukset, pääty, leikkaukset, pohjapiirrokset, perspektiivipiirros, rakennusainemenekkilaskelma, runkopiirustus; vaihtoehtoja] (1942-)

Kansallisarkisto

Aineistotyyppi: Digitoitu arkistoyksikkö

Arkistonmuodostaja: [Maa- ja metsätalousministeriö](#)

Kuuluu arkistoon: [Maa- ja metsätalousministeriön tyypitalopiirustukset \(kokoelma\)](#)

Kuuluu sarjaan: [Iaa. Suomen arkkitehtiliitto / Suunnitteluavun asevelitalot palautetulle alueelle](#)

Käyttörajoitukset: Digitoituja piirustusaineistoja ei lainata tutkijasaliin. Poikkeuksena Ia- ja Ig-sarjat.

Linkit: [Käyttölupahakemus](#)
[Arkistonmuodostaja Vakka-tietokannassa](#)
[Jakso 1](#)
[Jakso 2](#)

Tagit: Ei tageja, Lisää ensimmäinen tagi! Lisää tagi

Digitaalinen materiaali

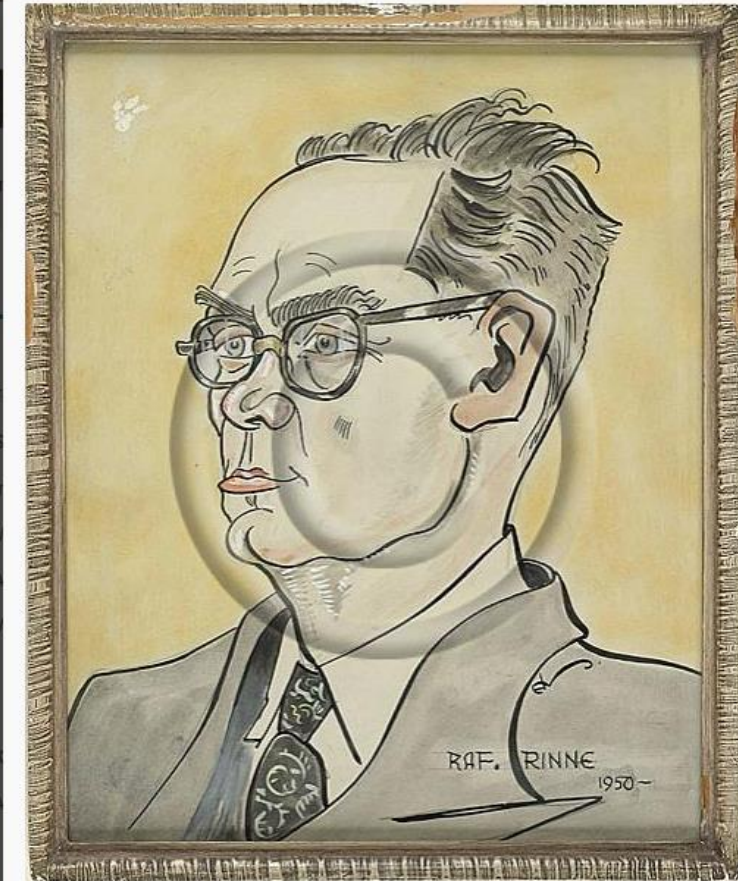
Osa käyttäjistä kaipasi palveluun digitaalista materiaalia esimerkiksi viereiseen kuvaan liittyen pohjapiirustuksia. Viereisessä kuvassa niitä on, mutta ne ovat vaikeita löytää:

- *Linkit* viittaa helposti palvelun ulkopuolelta löytyvään materiaaliin, vaikka piirustukset eivät tässä yhteydessä ole ulkopuolisia.
- *Käyttölupahakemus* vie sivuston ulkopuolelle kirjautumista vaativaan sivuun. Käyttäjä tuskin klikkaa enää seuraavaa linkkiä, jos ensimmäisestä joutuu palvelun ulkopuolelle.

★ **Huolehditään materiaalin selkeästä nimeämisestä.**

6. Tietue

7/7

Kuvat

Kuvien katselu sujui käyttäjiltä hyvin. Ne, jotka eivät osanneet käyttää nuolia seuraavaan kuvaan etenemiseen, saivat kuitenkin katsottua kuvat yksi kerrallaan.

Osa käyttäjistä kaipasi kuviin lisätietoja kuvan alapuolelle. Esimerkiksi viereisessä kuvassa olevasta karikatyyristä ei tiedä, ketä se esittää. (Henkilön nimi on kuvassa tekijän nimen paikalla.) Kuva myös toisinaan peittää alapuolelle jääneet tiedot.

Copyright-merkkiä pidettiin toisinaan häiritsevän suurena, sillä se piilottaa kuvista yksityiskohtia.

- ★ Lisätään kuvien alle tietokenttä kuvan tiedoista.
- ★ Harkitaan pienemmän copyright-merkin käyttämistä.

7. Oma tili

7. Oma tili

1/3

Takaisin hakutuloksiin 4 / 1448131

Lisää suosikkeihin
Lähetä palautetta tietueesta
Vie tietue

The Remarkable rocket

Tekijät: Wilde, Oscar ; ebrary, Inc

Aineistotyyppi: E-kirja
18 p.

Kieli: englantia

Julkaistu: London : Electric Book Co, 2001

Aiheet: Wilde, Oscar, > 1854-1900
Fairy tales > England
English literature > 19th century

Järjestelmävaatimukset: Internet-yhteys; WWW-selain; Ebrary-lukuohjelma

Käyttörajoitukset: Luettavissa Jyväskylän yliopiston verkossa; Access limited to Jyväskylä University network

Linkit: Ebrary e-Book Collection

Tagit: Ei tageja [+ Lisää tagi](#)

Saatavuustiedot | Kommentit | Henkilökuntanäyttö

Internet
Ebrary e-Book Collection

Samankaltaisia teoksia

- The Remarkable Rocket
Wilde, Oscar 2001
- Ballad of Reading Gaol
Wilde, Oscar 2001
- The Selfish giant
Wilde, Oscar 2001
- The Devoted friend
Wilde, Oscar 2001
- The Nightingale and the rose
Wilde, Oscar 2001

Suosikkeihin lisääminen

Jos käyttäjä haluaa lisätä tietueen suosikkeihin, mutta ei ole kirjautunut, palvelu pyytää käyttäjää kirjautumaan. Tietue ei kuitenkaan tallennu samassa yhteydessä.

Lisää suosikkeihin kuulostaa samalta kuin kirjanmerkkeihin lisääminen Internet Explorerissa. Pari käyttäjää luulikin lisäävänsä tietueen selaimen kirjanmerkkeihin.

★ **Varmistetaan, että tietue tai haku tallennetaan, kun käyttäjä kirjautuu palveluun.**

7. Oma tili

2/3

Kirjaudu sisään

Kirjautumisvaihtoehdot:

1. Sähköpostiosoitteella

 Mozilla Persona

Palvelut:
Suosikkien tallennus
Hakujen tallennus
Uutuusvahdit
Tagittaminen, kommentointi ja arviointi

TAI

2. Yliopiston, korkeakoulun tai ammattikorkeakoulun tunnuksilla

Palvelut:
Suosikkien tallennus
Hakujen tallennus
Uutuusvahdit
Tagittaminen, kommentointi ja arviointi
Pääsy elektronisiin lisensoituihin aineistoihin

TAI

3. Kirjastokortilla

Jykdok

Käyttäjätunnus / viivakoodi

Salasana / PIN *

* Ohje: Käytä yliopisto- ja AMK-kirjastoissa salasanana sukunimeä, jos et ole asettanut omaa PIN-koodia aiemmin.

Sisäänkirjautuminen

Sisäänkirjautuminen vaatii jonkin verran ohjeita. Tällä hetkellä käyttäjälle ei kerrota, että hän voi luoda tunnuksen Mozilla Personaan, mikäli hänellä ei sellaista vielä ole.

★ Mainitaan sivulla, että käyttäjä voi luoda Mozilla Personaan tunnuksen kirjautumislinkistä.

7. Oma tili

3/3

Suosikit Lainat Varaukset ja pyynnöt Maksut Kirjastokortit Tallennetut haut Omat tiedot

Listat

Omat suosikit

Järjestä Lisäysjärjestys

valituille: Siirrä listaan... Kopioi listaan... Lähetä sähköpostilla Vie... Poista

Ei kuvaa Tohtori Watson, otaksun? Tekijä: Portin, Petter Artikkelit

Ei kuvaa Sessions. 2003/10/09, Kotiteollisuus Video

Suosikit Lainat Varaukset ja pyynnöt Maksut Kirjastokortit Tallennetut haut Omat tiedot

Viimeisimmät haut

Aika	Haku	Rajaukset	Tulokset	Toiminnot
19.03.2013	loviisa	Vuosi: [1778 TO 1837]	621	+ Tallenna
19.03.2013	loviisa		4 812	+ Tallenna

✕ Tyhjennä viimeisimmät haut historiasta

Suosikit ja tallennetut haut

Osalla käyttäjistä menivät yksittäiset *Suosikit*-välilehdellä olevat tietueet ja *Tallennetut haut* -kohtaan tallennetut haut sekaisin. Käyttäjän näkökulmastahan hän tallensi joko yhden tietueen tai useamman kerralla.

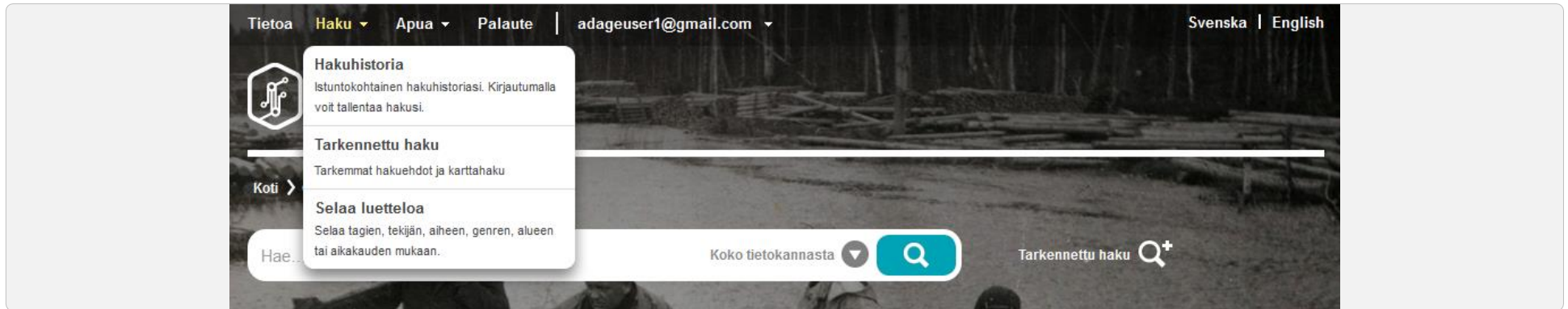
★ **Suosikit ja Tallennetut haut -välilehdet olisi hyvä saada vierekkäin.**

8. Muut huomiot

- 8.1. Navigaatorakenne
- 8.2. Linkit
- 8.3. Sivu
- 8.4. Navigaatorakenne
- 8.5. Rajoitettu materiaali

8.1. Navigaattiorakenne

Etusivulle vievä linkki

Palvelussa ei ole selkeää etusivulle vievää linkkiä. Murupolussa on *Koti*, mutta se on melko pientä tekstiä. Logon käyttö etusivulle vievänä linkkinä ei ole kaikille selvä. Lisäksi *Haku* -valikko saattaa avautua logon päälle, jos käyttäjä ei liikuta hiirtä tarkasti, jolloin logon aktiivinen alue pienenee.

Osa käyttäjistä ymmärsi logon tarkoituksen, joku huomasi murupolun *Koti*-linkin, mutta ainakin yksi käyttäjä sulki selaimen ja avasi sen uudelleen päästäkseen etusivulle.

★ Lisätään Etusivu-linkki ylävalikkoon.

Jos *Etusivu*-linkki lisätään, kannattaa *Koti*-termi murupolussa muuttua vastaavaksi.

8.2. Linkit

Aikakauslehti; Lapuan päiväkäskey

Tekijät: [Lapuan kirjapaino](#)

Sijainti: Ilomantsin Museosäätiö

Inventaarionro: IM56:13

Mitat: 29,5 cm x 22,0 cm

Aineistotyyppi: Muu esine

Valmistus: 28.8.1931 – tehdasvalmisteinen – paperi – Lapua Lapuan kirjapaino (valmistaja)

Käyttö: 28.8.1931- – Ilomantsi, Tokrajävi

Aiheet: [julkaisut](#)
[aikakauslehdet](#)
[fascismi](#)
[lisää ▼](#)

Tagit: Ei tageja, [Lisää ensimmäinen tagi!](#) [+](#) [Lisää tagi](#)

[Lisää suosikkeihin](#)
[Lähetä palautetta tietueesta](#)
[f](#) [t](#) [g+](#)

Samankaltaisia teoksia

[Aikakauslehti; Lapuan päiväkäskey](#)
Lapuan kirjapaino

[Aikakauslehti; Sinimusta](#)
Lapuan Kirjapaino

[Lapuan päiväkäskey : Lapuan liikkeen äänenkannattaja](#)
1931

[Aikakauslehti; Sinimusta](#)
Lapuan Kirjapaino

[Aikakauslehti; Sinimusta](#)
Lapuan Kirjapaino

Tietoa tarvitseville ja elämyksiä etsiville

Finna on uudenlainen tiedonhakupalvelu kaikille arkistojen, kirjastojen ja museoiden palveluiden käyttäjille.

Finna on nyt testikäytössä. Kokeile hakua, [anna palautetta](#) tai [lue lisää palvelusta!](#)

Haula löydät...

- Asiakirjoja
- Karttoja
- Kuvia
- Nuotteja
- Taideteoksia
- Videota
- Esineitä
- Kirjoja
- Lehtiä ja artikkeleita
- Opinnäytteitä
- Tietokantoja
- Äänitallenteita

Otsikoiden ja linkkien väri

Palvelussa on käytetty samaa turkoosia sekä otsikoissa että linkkivärinä. Etusivun esittelytekstissä se on myös korostusvärinä.

Saman värin käyttö useamassa merkityksessä aiheuttaa sen, että käyttäjän on pakko hiirellä kokeilla, onko jokin teksti linkki vai ei.

★ **Varataan linkeille ja otsikoille omat väriinsä.**

8.3. Sivut

The screenshot shows the Finna search results page for the query 'suomen lippu'. The page features a search bar with the query and a search button. Below the search bar, there is a section titled 'suomen lippu' with a sub-header 'Tarkoititko: suomen loppu'. The search results are displayed in a list format, with the first result being 'Lippu salkoon!' by Varviala, Jukka, published in 1997. The page also includes a sidebar with a 'Rajaa hakua' (Filter search) section, which shows the current filter 'Aineistotyyppi: Lehti/Artikkeli' and a 'Sijainti' (Location) dropdown menu.

Sivun rakenne

Yksittäisten sivujen rakenne on hankala hahmottaa. Viereisessä kuvassa osa toiminnoista on kuvassa, joka monilla verkkosivustoilla ei ole toiminnallinen elementti.

Turkoosilla taustalla on jonkinlainen otsikko, joka ei kuitenkaan ole otsikko. Harmaalla taustalla puolestaan Sivun sisällön kertova otsikko erilaisine valintoineen ja tummalla harmaalla toiminto (*Tulokset aikajanalla*). Yhteenkuuluvat asiat on siis erotettu toisistaan, jolloin ne eivät ryhmity yhteen.

★ **Poistetaan vähintään yksi värillinen vaakapalkki tai huolehditaan muuten, että yhteen kuuluvat asiat ovat lähekkäin.**

Hakukentän pitää olla lähempänä hakutuloksia. Jos käyttäjällä on kannettava tietokone ja hän katsoo rajauksia, hakukenttä on vieritetty piiloon.

8.4. Navigaattiorakenne

1/2

The screenshot shows the Finna search interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Tietoa', 'Haku', 'Apua', 'Palaute', and 'Kirjaudu sisään', along with language options 'Svenska' and 'English'. The main header features the 'FINNA BETA' logo. Below the header, there is a breadcrumb trail 'Koti > Tarkennettu'. A light blue banner reads 'Tarkennettu haku' with a 'Hakuohje' icon. The search area contains three input fields for search terms, each with a 'kentästä' dropdown menu set to 'Kaikki kentät'. A 'Hae:' dropdown is set to 'Kaikilla termeillä (AND)'. There are buttons for '+ Lisää hakukenttä' and '+ Lisää hakuryhmä'. Below the search area is a 'Vuosi' slider from 0 to 2020, 'Kieli:' and 'Aineistotyyppi:' dropdowns, and a 'Koordinaatit:' section with a text input and radio buttons for 'Siirrä karttaa', 'Valitse monikulmio', and 'Valitse suorakulmio'. A map is visible at the bottom.

Hienoinen hajanaisuus

Finna kärsii hieman siitä, että sivuston rakenne on jonkin verran hankala ymmärtää yksinkertaisuudestaan huolimatta.

Monet sivut näyttävät samankaltaisilta mutta eivät kuitenkaan samanlaisilta.

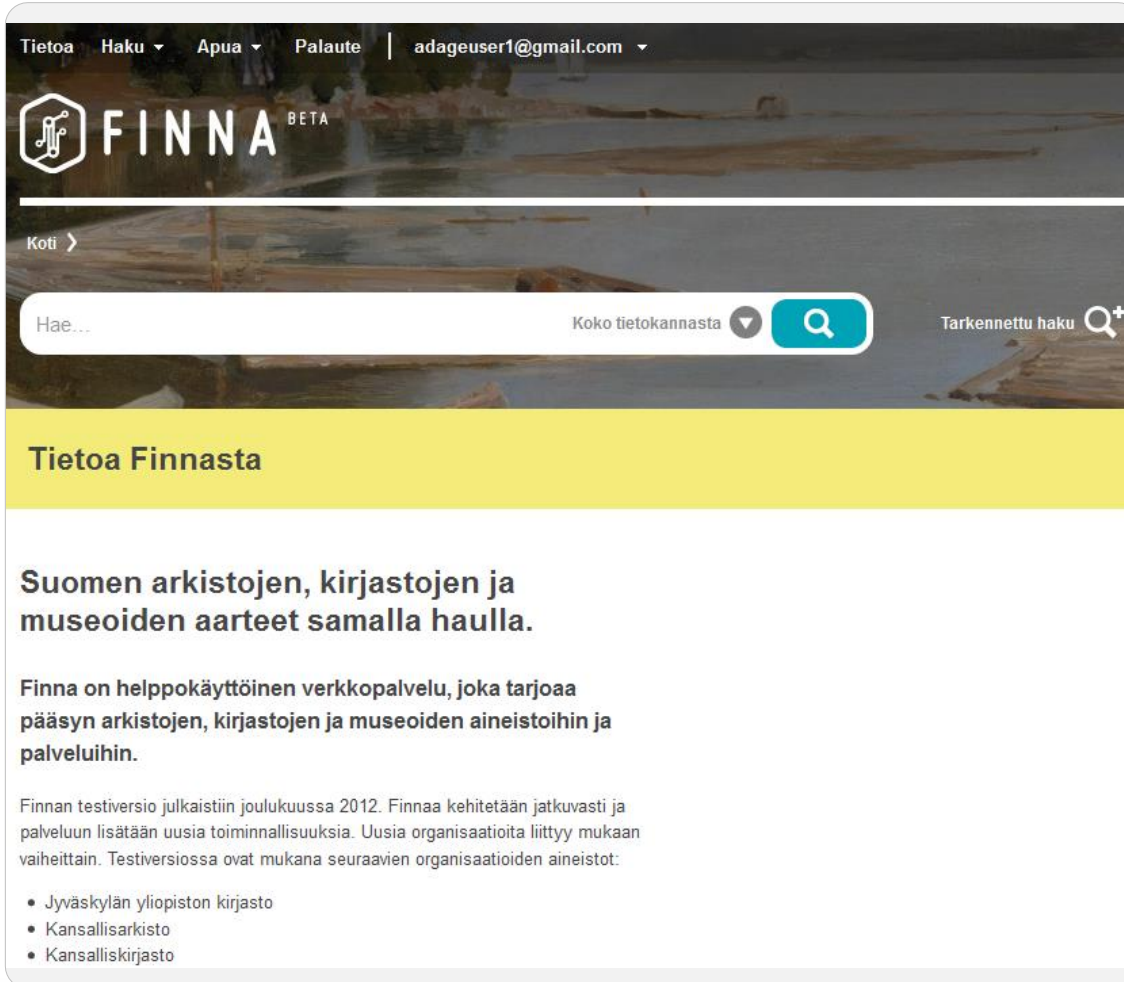
Samaan paikkaan pääsee useammasta paikasta (esim. Tarkennettuun hakuun *Haku > Tarkennettu haku*, hakukentän perässä oleva *Tarkennettu haku* sekä *Karttahaku*).

Sijaintia ei näe esimerkiksi valikosta, vaan ainoastaan murupolusta.

→ Jatkuu seuraavalla sivulla...

8.4. Navigaattiorakenne

2/2

Tietoa Haku Apua Palaute | adageuser1@gmail.com

FINNA BETA

Koti >

Hae... Koko tietokannasta Tarkennettu haku

Tietoa Finnasta

Suomen arkistojen, kirjastojen ja museoiden aarteet samalla haullla.

Finna on helppokäyttöinen verkkopalvelu, joka tarjoaa pääsyn arkistojen, kirjastojen ja museoiden aineistoihin ja palveluihin.

Finna testiversio julkaistiin joulukuussa 2012. Finnaa kehitetään jatkuvasti ja palveluun lisätään uusia toiminnallisuksia. Uusia organisaatioita liittyy mukaan vaiheittain. Testiversiossa ovat mukana seuraavien organisaatioiden aineistot:

- Jyväskylän yliopiston kirjasto
- Kansallisarkisto
- Kansalliskirjasto

Hienoinen hajanaisuus

→ ...Jatkoa edelliseltä sivulta

Sivun otsikko ei ole aina selvä. Esimerkiksi viereisessä kuvassa *Tietoa Finnasta* on otsikko, jolla sivu löytyy valikosta, mutta kuitenkin sivun otsikko on pikemminkin *Suomen arkistojen, kirjastojen ja museoiden aarteet samalla haullla*.

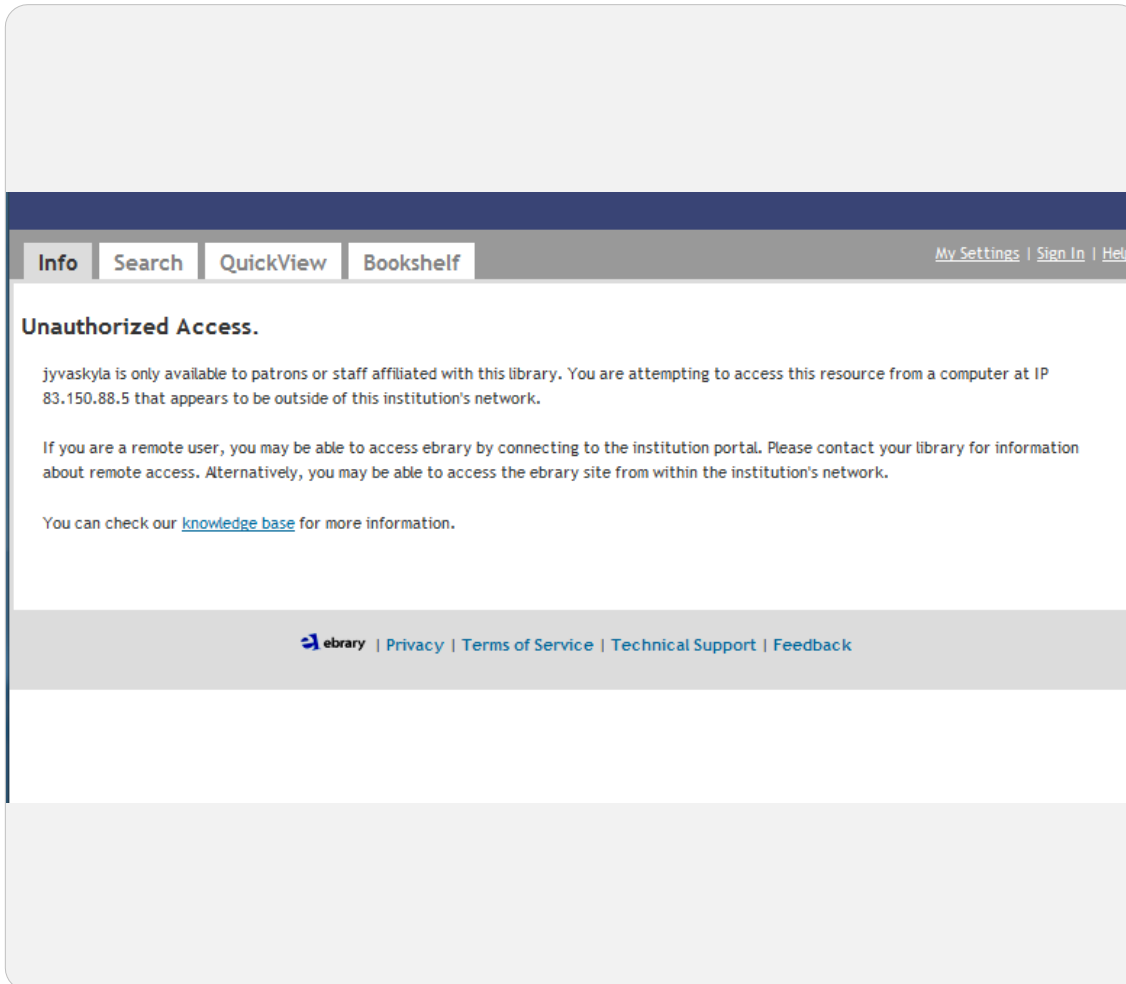
★ Madalletaan värillistä palkkia.

Palkki on kaunis visuaalinen yksityiskohta, mutta voisiko se olla matalampi, jolloin sillä ei olisi sisältöä ja sivun rakenne olisi helpompi ymmärtää.

★ Varmistetaan että samaa asiaa kutsutaan aina samalla termillä.

Tarkennettu haku pitäisi olla aina *Tarkennettu haku* eikä esimerkiksi *Karttahaku*.

8.5. Rajoitettu materiaali

The screenshot shows a web interface with a dark blue header. Below the header is a navigation bar with tabs for 'Info', 'Search', 'QuickView', and 'Bookshelf'. On the right side of the navigation bar are links for 'My Settings', 'Sign In', and 'Help'. The main content area displays an 'Unauthorized Access' message. The message states that the resource 'jyvaskyla' is only available to patrons or staff affiliated with the library and that the user is attempting to access it from an IP address (83.150.88.5) outside the institution's network. It provides instructions for remote users to connect to the institution portal or contact their library for information about remote access. A link to the 'knowledge base' is provided for more information. At the bottom of the page, there is a footer with the eLibrary logo and links for 'Privacy', 'Terms of Service', 'Technical Support', and 'Feedback'.

Ilmoitukset

Palvelu tarjoaa linkkejä sisältöön, jonne pääsy on rajoitettua. Näkyviin tulevat virheilmoitukset ovat hämmentäviä ja vaikuttavat siltä kuin käyttäjä olisi tehnyt jotain luvaton.

Viereisessä kuvassa oleva teksti on erittäin pientä ja kirjoitettu englanniksi. Se ei auta käyttäjää selvittämään ongelmatilannetta.

★ **Mikäli mahdollista, tarjotaan linkki pääsylvään rajoitettuun materiaaliin vain, jos käyttäjä on kirjautunut sopivilla tunnuksilla sisään tai käyttäjä pystyy hankkimaan tunnukset linkin kautta.**

9. Käyttäjäkommentteja

9.1. Hakuohje

9.2. Käyttäjien kommentteja ja
ehdotuksia

9.1. Hakuohje

1/2

Hakuohje

- Jokerimerkit
- Sumeat haut
- Etäisyshaut
- Arvovälihaut
- Termin painottaminen
- Boolean-hakuoperaattorit
- Tarkennettu haku

Jokerimerkit

? korvaa yhden merkin hakutermistä.
Esimerkki: termejä "text" ja "test" voidaan hakea samalla kyselyllä:
"te?t"

* korvaa 0, 1 tai useampia merkkejä hakutermistä.
Esimerkki: termejä "test", "tests" ja "tester" voidaan hakea kyselyllä:
"test*"

Jokerimerkkejä voi käyttää myös hakutermin keskellä:
"te*t"

Huomio! Jokerimerkkejä ? ja * ei voi käyttää hakutermin ensimmäisenä merkinä.

Sumeat haut

~ toteuttaa sumean haun yksisanaisen haun viimeisenä merkinä.
Esimerkki: sumea haku termille "foam":
"foam~"

Tämä haku löytää esimerkiksi termit "foam" ja "foams".
Hau samankaltaisuutta kantatermiin voidaan säädellä parametrilla, jonka arvo on välillä 0 ja 1. Mitä lähempänä annettu arvo on lukua 1, sen samankaltaisempi termin on oltava kantatermin kanssa.
"foam~0,8"

Oletusarvona parametrille on 0,5, jos arvoa ei sumeassa haussa erikseen määritetä.

Etäisyshaut

~ toteuttaa etäisyshaun monitermisen hakulausekkeen lopussa etäisyysarvon kanssa.
Esimerkki: etsitään termejä "economics" ja "keynes" niiden esiintyessä korkeintaan 10 termin etäisyydellä toisistaan:
"economics keynes"~10"

Arvovälihaut

Arvovälihaut tehdään käyttämällä joko aaltosulkeita {} tai hakusulkeita [].
Aaltosulkeita käytettäessä huomioidaan vain arvot annettujen termien

Sisältö

Eräs käyttäjä kommentoi, että hakuohjeen olemassaolo on hyvä, mutta ei välttämättä jaksaisi lukea sitä.

Kannatta myös pohtia asioiden järjestystä. Esimerkiksi *fraasihaku* on esitelty sivun loppupäässä, vaikka sitä tarvittaneen enemmän kuin joitain sivun alkupäässä mainittuja asioita.

★ **Varmistetaan että todennäköisesti useimmin tarvittavien hakujen ohjeet ovat ylimpinä.**

9.1. Hakuohje

2/2

Sumeat haut

~ toteuttaa sumean haun yksisanaisen haun viimeisenä merkinä.

Esimerkki: sumea haku termille "roam":

```
roam~
```

Tämä haku löytää esimerkiksi termit "foam" ja "roams".

Haun samankaltaisuutta kantatermiin voidaan säädellä parametrilla, jonka arvo on välillä 0 ja 1. Mitä lähempänä annettu arvo on lukua 1, sen samankaltaisempi termin on oltava kantatermin kanssa.

```
roam~0.8
```

Oletusarvona parametrille on 0.5, jos arvoa ei sumeassa haussa erikseen määritetä.

Etäisyyshaut

~ toteuttaa etäisyyshaun monitermisen hakulausekkeen lopussa etäisyysarvon kanssa.

Esimerkki: etsitään termejä "economics" ja "keynes" niiden esiintyessä korkeintaan 10 termin etäisyydellä toisistaan:

```
"economics Keynes"~10
```

Termit

Osa käytetyistä termeistä on käyttäjille vieraita, mutta selitykset on kirjoitettu niin, että oletetaan käyttäjän tuntevan ne.

Esimerkiksi *Sumeat haut* -kohdassa ei kerrota, mikä sumea haku käytännössä on ja milloin sitä tarvitaan. Esimerkki toki auttaa tässä, mutta käyttäjän pitää lukea joka kohta löytääkseen esimerkin. Hän ei pysty silmäilemällä etsimään hakemaansa kohtaa.

★ **Huolehditaan siitä, että kunkin otsikon alapuolella on lyhyt selitys siitä, mitä haku tuottaa.**

"Sumea haku hakee myös sellaisia tuloksia, joissa on mainittu hakusanan kaltainen sana."

"Etäisyyshaulla saadaan tuloksia, joissa hakusanat ovat lähekkäin mutta eivät välttämättä peräkkäin."

9.2. Käyttäjien kommentteja ja ehdotuksia

1/3

Etusivu

Eräs käyttäjä toivoi mahdollisuutta linkkien ”arvontaan”. Hän selitti, miten kirjastossa huomaa sattumanvaraisesti jonkin kirjan selattavakseen ja löytää ehkä uusia asioita. Helmet.fi:ssä haetaan tiettyä asiaa ja löydetään asioita vain sen mukaisesti eikä löydetä mitään uutta. Käyttäjä totesi, että ”ei oltaisi kiinni siinä, mitä tiedetään jo olemassa olevan”. Etusivun *Kokoelmien helmiä* toki jo vastaa osaltaan tähän tarpeeseen.

Monet kaipasivat karttoja. *Karttahaun* oletettiin tuottavan karttoja eri aikakausilta.

1-2 käyttäjää toivoi esimerkiksi Youtube-videota Finnan käytöstä. Finna sisältää niin paljon asiaa ja monimutkaisia hakumahdollisuuksia, että se kaipasi lisää opastusta.

Konkreettisen sisällön puuttuminen koettiin harmilliseksi, sillä etusivun perusteella käyttäjät odottivat konkreettisempaa sisältöä: ”Olen nähnyt, että jossakin on jotain, mutta en ole vielä nähnyt mitään.”

Muuttuvatko etusivun *10 suosituinta hakua* jossain vaiheessa, vai näyttääkö lista lopulta siltä, että siinä on *talvisota*, *Mannerheim* jne.?

9.2. Käyttäjien kommentteja ja ehdotuksia

2/3

Tietue

Tietueen osalta eräs käyttäjä esitti toiveita:

- Aihe sanat voisivat olla alempana, sillä ne ovat täydentävää tietoa.
- Sisällysluettelo kirjasta on hyvä juttu, mutta luvut olisi hyvä esittää selkeästi allekkain.
- Teoksen nimen ja tekijän nimen pitäisi olla enemmän lähekkäin. Hän koki, että tekijä on tärkeämpi kuin teos ja haluaisi korostaa sitä ("Se, että joku tekijä on kirjoittanut jonkin asian, on tärkeää, ei teoksen nimi").

Tietue-sivun oikeassa laidassa ehdotetaan käyttäjälle muita teoksia. Yksi käyttäjä toivoi, että ehdotuksissa noudatettaisiin hänen aiemmin tekemiään rajauksia ainakin paikan suhteen. Jos käyttäjä on aiemmin hakenut vain Kansalliskirjastossa olevia teoksia, hän haluaisi, että oikeassa laidassa ehdotettaisiin vain Kansalliskirjastossa olevia teoksia.

Tietueisiin tai hakuun kaivattiin ehdotuksia hakusanoista. Esimerkiksi palvelu voisi kertoa, mikä käyttäjän hakema termi on ruotsiksi tai mikä se on ollut Venäjän vallan tai Ruotsin vallan aikaan.

9.2. Käyttäjien kommentteja ja ehdotuksia

3/3

Muut kommentit

Eräs käyttäjä oli tyytyväinen, kun Finnan taustaa on selvitetty. Hän pystyi arvioimaan sisällön ja palvelun luotettavuutta *Tietoa Finnasta*, *Käyttöehdot* ja *Rekisteriseloste*-sivujen perusteella. Hän olisi kaivannut ehkä vielä tietoa rahoittajasta. Tekstiä olisi voinut kuitenkin selkiyttää esimerkiksi luetelmien avulla.

Yksi käyttäjä toivoi selkeämpää *Kirjaudu ulos* -linkkiä.

Eräs käyttäjä toivoi selkeää mahdollisuutta tyhjentää hakuhistoria.

Suosikkeihin lisäämiseen tarkoitettu sydän tulkittiin ennemminkin jostain asiasta tykkäämiseksi kuin suosikkeihin lisäämiseksi.

10. Yhteenveto

10.1. Yhteystiedot

10. Yhteenveto

Finnan idea herätti käyttäjissä ihastusta ja he olivatkin erittäin innostuneita testaamaan sitä. Monet olivat suorastaan hämmästyneitä siitä, että tällainen palvelu on julkisesti saatavilla.

Kehityskohteet

Konkreettisen sisällön puute aiheutti käyttäjissä harmistusta, joten sen määrää kannattaa pyrkiä lisäämään.

Osalla käyttäjistä oli vaikeuksia ymmärtää, että ensin he voivat tehdä haun ja sitten rajata sitä. Osa kirjoitti kaikki annettuun tehtävään liittyvät asiat hakukenttään, sillä he eivät tieneet, että hakua voi rajata. Käyttäjä ei voi tietää, mitkä tietueisiin liittyvät asiat vaikuttavat hakuun (Hakusanat *helsinki kuva lusto*) tuottaa 11 tulosta kun taas hakusana *helsinki* ja rajaukset Sijainti: Lusto, Aineistotyyppi: kuva tuottaa 1806 tulosta.

Rajauksen poistaminen koettiin myös hankalaksi, sillä käyttäjät etsivät rajauksen poistamista samasta kohdasta, missä he olivat rajauksen tehneet.

Jatkotoimenpiteet

Raportin havainnot kannattaa käydä läpi huolellisesti ja selvittää, pystyykö niitä korjaamaan.

Adagen asiantuntija esittelee tämän raportin 22.3.2013.

10.1. Yhteystiedot

Kirjoittaja:

Marjo Haahtela

Senior User Experience Specialist

0207 497 422

marjo.haahtela@adage.fi

Lisätietoja:

Raino Vastamäki

Research Director

0207 497 417

raino.vastamaki@adage.fi

Matti Helenius

Sales Director

0207 497 439

matti.helenius@adage.fi

Adage Oy

Arabiankatu 12

00560 Helsinki

0207 497 410

11. Liitteet

Tausta ja tavoitteet

Testikäyttäjät

Havaintojen luokittelu

Tutkimusmenetelmä

Tietoa projektista

Adage Oy

11.1. Testikäyttäjät

Ikä	Sukupuoli	Aiheeseen liittyvä harrastuneisuus
44	Nainen	Käyttää kirjastopalveluita, käy museoissa ja kulttuuritapahtumissa, kiinnostunut taidehistoriasta, tutkija
44	Mies	Käyttää paljon kirjastopalveluita, kiinnostunut tietyn alueen asioista, etsinyt mm. Tilastokeskuksesta alueeseen liittyviä tietoja.
60	Nainen	Käyttää paljon helmet.fi:ä ja on mukana lukupiirissä, lukee museolehtiä, hakee aineistoja kaupunginosista, on suorittanut arkistonhoitajan peruskurssin, sukututkimus kiinnostaa.
62	Mies	Harrastaa historiaa ja kirjoittaa siihen liittyen artikkeleita, kiinnostunut mm. Agricola-sivuston linkeistä, alkoi "vanhoilla päivillään" opiskelemaan historiaa, opiskeluun kuului arkistojen käyttöä
63	Nainen	Käyttää paljon kirjastopalveluita ja käy eri kirjastoissa (Yliopiston kirjasto, Eduskunnan kirjasto, Kansalliskirjasto)
65	Mies	Harrastaa sukututkimusta ja käyttää siihen liittyen arkistoja sekä kirjastoja, on mukana tekemässä kyläkirjaa

11.2. Havaintojen luokittelu

Luokittelu	Kuvaus
 Erittäin tärkeä	<ul style="list-style-type: none"> • Korjaamattomana voi estää keskeisen toiminnon käytön. • Vaikutus tuotteen käytettävyyteen/käyttäjäkokemukseen erittäin suuri. • Ehdottomasti korjattava.
 Tärkeä	<ul style="list-style-type: none"> • Korjaamattomana häiritsee tai hidastaa merkittävästi tehokasta tai miellyttävää käyttöä tai käytön oppimista. • Vaikutus tuotteen käytettävyyteen/käyttäjäkokemukseen merkittävä. • Syytä korjata.
 Kohtalainen	<ul style="list-style-type: none"> • Korjaamattomana häiritsee tai hidastaa kohtalaisesti tehokasta tai miellyttävää käyttöä tai käytön oppimista. • Vaikutus tuotteen käytettävyyteen/käyttäjäkokemukseen kohtalainen. • Suositellaan korjattavaksi.
 Vähäinen	<ul style="list-style-type: none"> • Korjaamattomana häiritsee tai hidastaa jonkin verran tehokasta tai miellyttävää käyttöä tai käytön oppimista, yleensä kuitenkin melko rajatussa tilanteessa. • Vaikutus tuotteen käytettävyyteen/käyttäjäkokemukseen vähäinen. • Kannattaa korjata, jos siitä ei ole suurta vaivaa.
 Luokittelematon	<ul style="list-style-type: none"> • Havaintoa ei voitu tutkimuksen perusteella selkeästi luokitella. Tähän voi olla syynä esimerkiksi tutkitun prototyypin keskeneräisyys.

11.3. Käytettävyystesti

Käytettävyystestissä tuotteen kohderyhmää edustavat ihmiset käyttävät yksi kerrallaan tuotetta ja suorittavat sillä etukäteen valittuja tyypillisiä tehtäviä.

- Testiin osallistuu yleensä 5–10 käyttäjää, jotka on valittu edustamaan tuotteen kohderyhmää kattavasti.
- Testi suoritetaan joko Adagen tai asiakkaan tiloissa tai todellisessa käyttöympäristössä.
- Testi voidaan suorittaa joko toimivalle tuotteelle tai sen eritasoisille prototyypeille aina paperiprototyypistä alkaen.
- Käyttäjien toimintaa seurataan, ja siitä tunnistetaan tuotteen käytön ongelmakohdat ja käyttökokemusta heikentävät piirteet.
- Testien jälkeen tulokset analysoidaan ja analyysin pohjalta suunnitellaan parannuksia tuotteen käyttöliittymään.

11.4. Adage Oy

Adage Oy on vuonna 2001 perustettu, käytettävyydetutkimukseen ja käyttöliittymäsuunnitteluun erikoistunut suomalainen yritys. Adage työllistää 25 käytettävyyden huippuasiantuntijaa. Nykyisin Adage tekee yli 100 projektia vuodessa.

Adagella on laaja kokemus vaativien projektien toteuttamisesta ja koordinoinnista sekä kotimaassa että ulkomailla (Eurooppa, Kaakkois-Aasia, Kiina, Intia, Japani, Etelä- ja Pohjois-Amerikka). Adagen kansainvälinen yhteistyöverkosto ja käytettävyydelaboratorio katseenseurantalaitteistoinen luovat puitteet vaativien tutkimuskokonaisuuksien hallintaan.

Teemme yhteistyötä sekä yritysten että julkishallinnon tuottamien palvelujen ja tuotteiden käytettävyyden parantamiseksi.

- Tutkimuksen ja suunnittelun kohteena on ollut selainpohjaisia järjestelmiä (julkiset verkkosivustot, sisäiset järjestelmät), graafisia käyttöliittymiä, mobiililaitteita ja -palveluja, kuluttajatuotteita sekä myös fyysisiä laitteita ja koneita.
- Adagen osaamista on hyödynnetty muun muassa informaatio- ja kommunikaatioteknologiassa, pankki- ja vakuutuslalla, terveysalalla, julkishallinnossa, media-alalla, perusteollisuudessa ja liikennetutkimuksessa.